

A Fővárosi Ítéltábla dr. Németh L. Zsolt ügyvéd által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, dr. Kummer Ákos ügyvéd által képviselt I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe) I. rendű, II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe) II. rendű alperes ellen, személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében, a Fővárosi Törvényszék 2012. május 24. napján meghozott, 19.P.25.982/2011/5. számú ítélete ellen az alperesek részéről 6. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

i t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja, és azt állapítja meg, hogy a 2010. december 1-jén, a ... közelében tartott demonstráción az I. rendű alperes azzal, hogy a felperest perverz és beteg embernek nevezte, valamint a II. rendű alperes azzal, hogy a felperest a mocskok és szemét szimbólumának nevezte, megsértette a felperes emberi méltóságát és jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát.

A jogsértés megállapítására irányuló keresetet ezt meghaladóan elutasítja.

Egyebekben a per főtárgya tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest és az I-II. rendű alpereseket, hogy személyenként fizessenek meg a Magyar Államnak külön felhívásra 36.000 - 36.000 - 36.000 (Harminchatezer-harminchatezer-harminchatezer) forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket.

Ezt meghaladó első- és másodfokú perköltségeiket a peres felek maguk kötelesek viselni.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a 2010. december 1-jén, a ... közelében tartott demonstráción az I. rendű alperes azzal, hogy

- a felperest valótlanul perverz és beteg embernek nevezte, illetve

- megalapozatlanul állította, hogy a felperes nyíltan propagálja az aberrációt, valamint

- meggyaláz és földbe tapos minden nemzeti, keresztény értéket,

megsértette a felperes emberi méltóságát és a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát.

Megállapította, hogy ugyanezen alkalommal a II. rendű alperes azzal, hogy

- a felperest valótlanul keresztény és nemzeti értékek gyalázójának, valamint

- a keresztény- és nemzetellenes gondolatvilágnak, a mocskoknak és szemétnak a szimbólumának nevezte,

megsértette a felperes emberi méltóságát és a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogait.

Az I. és II. rendű alpereseket eltiltotta a további jogsértéstől.

Kötelezte az I.-II. rendű alpereseket, hogy elégtétel adásaként a megállapított jogsértésért az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül fejezzék ki sajnálkozásukat magánlevélben. Feljogosította a felperest a levelek nyilvánosságra hozatalára.

Kötelezte az I. és II. rendű alpereseket, hogy személyenként fizessenek meg a felperesnek 300.000-300.000 forintot és 15.000-15.000 forint perköltséget.

Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

A le nem rótt 60.000 forint illeték viseléséről úgy határozott, hogy abból a felperes, valamint az I. és II. rendű alperesek egyaránt személyenként 20.000-20.000-20.000 forintot kötelesek a Magyar Államnak külön felhívásra megfizetni.

Az elsőfokú bíróság ítéletében ismertette az Alkotmány 2. § (1) bekezdését, 7. § (1) bekezdését, 8. § (1) bekezdését, 54. § (1) bekezdését, 59. § (1) bekezdését, 61. § (1) bekezdését, az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Európai Emberi Jogi Egyezmény 10. cikk 1., 2. pontjait, az 1976. évi 8. törvényerejű rendelettel kihirdetett Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 19. cikk 1., 2. és 3. bekezdéseit, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 75. § (1) bekezdését, 76. §-át, 78. § (1), (2) bekezdéseit, 85. § (1) bekezdését, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 3. § (5) bekezdését, 4. § (1) bekezdését, 163. § (1), (2), (3) bekezdéseit, 164. § (1) bekezdését, 206. § (1), (3) bekezdéseit, a PK 12. számú állásfoglalást, az Alkotmánybíróság 30/1992. (V. 26.) AB és 36/1994. (VI. 24.) AB határozatait.

Az elsőfokú bíróság elöljáróban fontosnak tartotta leszögezni, hogy az eljáró bíróság jogalkalmazó szervként még érintőlegesen sem politizálhat, és a véleménynyilvánítás akkor sérthet személyhez fűződő jogot, ha a kifejtett vélemény kifejezősmódjában indokolatlanul bántó, sértő, megalázó, vagy burkoltan valótlan tényállítást fejez ki, illetve nyilvánvalóan ellentétes a véleményalkotás elemi szabályaival.

Jogsértőnek minősítette az I. rendű alperes azon megnyilvánulását, mely szerint a felperes beteg és perverz személyiség. Kifejtette, hogy az ebben megformált vélemény kifejezősmódjában indokolatlanul bántó, sértő és megalázó. Amennyiben tényállításként kerül vizsgálat alá a közlés, akkor ennek valóságtartalma nem nyert igazolást a perben. Következetes a bírói gyakorlat abban, hogy a betegség emlegetése sérti az emberi méltóságot és a jóhírnevet is. A perverz kifejezés

értelmezésekor kitért arra, hogy az elvetemült, züllött, illetve nemi tekintetben elferdült, természetellenes személyt jelent. Az elsőfokú bíróság ezt is kifejezőmódjában indokolatlanul bántó fordulatnak minősítette.

Részben alaposnak ítélte az I. rendű alperessel szemben előterjesztett igényt az aberráció és a homoszexualitás propagálásával összefüggésben. Kifejtette, hogy a felperesi előadások nem alapoznak meg olyan indokolt véleményt, amely alapján arra lehetne következtetni, hogy a felperes aberrációt propagálna. A homoszexualitással kapcsolatban leírtakat azonban véleménynyilvánításnak minősítette. Ezzel összefüggésben kiemelt az alperesi védekezésben foglalt egy olyan kiállítást, mely a ...ban volt látható, és amelyet az I. rendű alperes a homoszexualitás propagálásának tekintett. Az elsőfokú bíróság a véleménynyilvánítás alapjának tekintette ezt a művészeti eseményt, ugyanakkor utalt arra, hogy a kérelem elutasításával a véleménynyilvánítás megalapozottsága tekintetében nem foglalt állást.

Alaposnak találta azt a kereseti kérelmet, mely a nemzeti és keresztény értékek földbetaposása és meggyalázásával volt kapcsolatban. Álláspontja szerint pletykák és városi legendák nem adnak alapot egy ilyen súlyú vélemény megfogalmazására, mert az alapvetően azt jelenti, hogy a felperes tudatosan emberi értékeket rombolna művészi tevékenysége során.

A feddhetetlenség közlését az elsőfokú bíróság úgy minősítette, hogy az I. rendű alperesnek, mint szónoknak a szándéka egyértelmű volt abban, hogy a feddhetetlen emberek pozícióba kerülését kívánta, és ez nyilvánvalóan azt jelentette, hogy a felperest nem tekintik ilyennek. A feddhetetlenség olyan erkölcsi kategória, mely esetenként jogszabályban is kifejtett követelmény, de véleményként kifejezhető, ha valakivel kapcsolatban azon az állásponton vannak, hogy nem tartozik ebbe a körbe. Ez önmagában nem olyan gyalázkodó kifejezés, amely kifejezőmódjában indokolatlanul bántó lenne, ezért e tekintetben a kereseti kérelmet elutasította.

A II. rendű alperes által tett nyilatkozatok közül a nemzeti és keresztény értékek gyalázása vonatkozásában a jogsértést megállapította. Azt a fordulatot, mely szerint a felperes tevékenysége fertőzi, vagy fertőzheti a közgondolkodást, még az elfogadható, jogilag tolerálható vélemény kategóriájába sorolta, ezért az erre irányuló keresetet elutasította.

Megállapította a jóhírnév és emberi méltóság sérelmét a mocskok, szemét, keresztényellenes, nemzetellenes gondolkodás szimbólumaként való megjelölés miatt, visszautalva a már kifejtett álláspontjára.

Az elsőfokú bíróság a kereset alapján a jogsértéseket megállapította, és az alpereseket a további jogsértéstől eltiltotta. Elégtétel adására is kötelezte az alpereseket, melyet jelen esetben magánlevélben kifejezett sajnálkozásban határozott meg, egyben felhatalmazta a felperest, hogy saját elhatározása szerint ezen levelek tartalmát nyilvánosságra hozza.

A nem vagyoni kártérítéssel összefüggésben rámutatott, hogy a jogsértés tárgyi súlyát nem találta jelentéktelennek. Ezt növeli, hogy az alperesek akkor, amikor a felperessel ellentétes álláspontjukat kívánták kifejezni pusztán azért, mert felperes művészi törekvéseivel nem értenek egyet, keresztényellenes, nemzetellenes támadásnak minősítették tevékenységét, illetőleg személyét a nemzet érdekeivel alapvetően ellentétes értékek hordozójának kiállították ki. A hasonló jellegű perekben kialakult bírói gyakorlat alapján, valamint a részleges pernyertességre tekintettel mindkét alperes tekintetében a nem vagyoni kártérítés összegét személyenként 300.000-300.000 forintban állapította meg.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozott a perköltség viseléséről.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az I. és II. rendű alperesek nyújtottak be fellebbezést, melyben kérték az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperes keresetének teljes elutasítását.

Elsősorban azt emelték ki, hogy a felperes nem csak és kizárólag művészi és színházvezetői minőségében minősül közszereplőnek, hanem egyes sajtó és közéleti megnyilvánulásainak, cselekményeinek politikai tartalma is volt. Kiemelték ezek között a ... című műsorban való nyilatkozatait, illetve a ... épületének ... nemzeti ünnepre való rendelkezésre bocsátását is.

Álláspontjuk szerint tényállításokat nem tettek a felperes személyével kapcsolatosan, kizárólag véleménynyilvánító jellegű közléseket hangoztattak. Ezek kizárólag olyan szempontból értékelhetők, hogy tartalmazznak-e minden ténybeli alapot nélkülöző értékítéletet, avagy indokolatlan bántóak, sértőek, megalázóak-e a felperesre nézve.

A betegnek és perverznek való titulálással kizárólag a felperesnek a ... élén kifejtett tevékenységét és ott helyet kapó különböző programokat értékelte. Nem konkrét, meglevő betegséget állítottak felperesről, és a perverz kifejezést is a színházigazgatói tevékenységgel kapcsolatos véleményként lehet figyelembe venni. Alperesek több, a ... darabjait érintő példát említettek arra vonatkozóan, hogy ezek közéleti vita tárgyát képezhetik, és ezekkel kapcsolatosan az alpereseknek is van jogosultsága megnyilvánulni mások személyhez fűződő jogának tiszteletben tartása mellett. Példákra utalva kifejtették, hogy azok alapot adhatnak olyan következtetés levonására, hogy aki ilyenekkel jelenik meg akár művészként a nyilvánosság előtt, az beteg, perverz személyiség és a számára rendelkezésre álló eszközökkel propagálja az aberrációt. Ezt a felperes azonban eredményesen nem sérelmezheti, közszereplőként tűrni köteles.

A használt jelzők erősek, felfokozott indulatot tükröznek, de nem minden alapot nélkülözők.

Kifejtették a ... épületének ... hivatalos szervei részére való rendelkezésre bocsátása, valamint a ...ban bemutatott tizenkét apostolt és Jézust homoszexuálisnak ábrázoló kiállításra utalva, hogy mindezekből le lehet vonni azt a következtetést, hogy a felperes művészi tevékenysége megalázó a nemzeti és keresztény értékekre, és kimondottan ellentétes azokkal. Álláspontjuk szerint az általuk kifejtetteket nem lehet tényként értékelni, hanem az a felperesről mondott véleményük, amely nem nélkülözött minden ténybeli alapot, és nem volt ellentétes a véleményalkotás elemi szabályaival sem.

Kifejtették, hogy a felperes művészi törekvéseivel valóban nem értenek egyet, de az ez ellen való demonstráció nem következett volna be, ha a felperes ezen törekvéseit nem a ... igazgatójaként kívánta volna érvényre juttatni. Éppen a felperes színházigazgatói volta az, amely elsősorban kiemeli őt a közéleti szereplést vállaló egyéb művészek közül, és ami miatt a vele szemben megfogalmazott kritikát akkor is tűrnie kell, ha az felfokozott vagy túlzott. A nem vagyoni kártérítéssel összefüggésben előadták, hogy az elsőfokú bíróság által megítélt összeg akkor sem indokolt, ha egyébként a jogsértés megállapítható lenne. Köztudomású tényként ugyanis a perbeli tényállás mellett hátrányt nem lehetett megállapítani. Ezzel összefüggésben kiemelték, hogy a felperes tevékenysége a közvélemény előtt ellentmondásos, illetve kifejezetten provokatív, és személye pedig erősen megosztó jellegű. Nagymértékben kifejezetten a személye ad okot éles hangú, felfokozott kritikák kifejtésére. Az elsőfokú bíróság nem értékelte azt, hogy a felperes semmilyen olyan körülményt nem adott elő, ami kifejezetten az általuk elmondottakkal összefüggésben merült volna fel. Utaltak arra, hogy a felperes továbbra is a ... igazgatója, és valószínűtlen, hogy mandátumának lejártáig ez a helyzet változzon. Álláspontjuk szerint a felperes reputációja színházi körökben sem változott a felszólalások elhangzását követően.

A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A fellebbezés részben alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdése szerint csak a fellebbezés keretei között bírálhatta felül.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletével csak részben értett egyet, ezért azt a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint megváltoztatta.

Általánosságban a Fővárosi Ítéltábla azt emeli ki, hogy a Ptk. 75. § (1) bekezdése szerint, a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak.

A Ptk. 76. §-a szerint, a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen - egyebek mellett - az emberi méltóság megsértése.

A Ptk. 78. § (1) bekezdése alapján, a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is.

A (2) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tény hamis színben tüntet fel.

Elsősorban arra mutat rá a másodfokú bíróság, hogy a felperes által sérelmezett közlések egy olyan demonstráción hangzottak el, melynek alapját az képezte, hogy a felperes a ... nemzeti ünnep alkalmából készséget mutatott egy ünnepi rendezvény helyszínén a ... épületét rendelkezésre bocsátani, amely felzúdulást keltett.

Tényként kellett rögzíteni azt, hogy a felperes színházi és a szélesebb értelemben vett közéletben is közszereplőként megosztó személyiség, sokan nagyra tartják tevékenységét, de sokan vannak azok is, akik művészi és egyéb megnyilvánulásait elítélik és kritika tárgyává teszik.

Ilyen körülmények között a perben alapvetően azt kellett vizsgálni, hogy a nem vitásan közszereplő felperes személyével kapcsolatosan tett sérelmezett közlések közül melyek azok, amelyek nem elsősorban közéleti tevékenységéhez kapcsolódnak, és a jogsértés szintjét bizonyosan elérik.

A felperesnek a személyére vonatkoztatott a „perverz” és „beteg” jelzők használata véleménynyilvánításnak minősül, de alkalmazása túlmegy a jó ízlés és az illendőség határain, indokolatlanul megalázó tartalma miatt túllépi a véleménynyilvánítás alkotmányos kereteit, így védelemben nem részesülhet. A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú bíróság álláspontjával egyetértett abban, hogy e kijelentésekkel az I. rendű alperes megsértette a felperes emberi méltóságát és a jóhírnévét, így az ezzel kapcsolatos ítéletrészt helybenhagyta.

Mind az I., mind a II. rendű alperesek használtak olyan kitételeket a felszólalásaik során, amelyben úgy minősítették a felperes tevékenységét, mint aki a nemzeti és keresztény értékeket gyalázza és földbe tapossa.

Az I. és II. rendű alperesek ezen közléseikkel kifejezetten a felperes művészi és közéleti tevékenységét bírálták, igen erőteljes szavakkal. Az elsőfokú bíróság állásfoglalásával szemben a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy ezen közlések tartalma és kifejezőmódja egy közismert személy számára személyiségi jogvédelmet nem alapozhat meg. Utal ezzel összefüggésben a másodfokú bíróság ismételtén a demonstráció megtartásának okára, valamint egyes, ...ban játszott darabok széles körben ismertté vált művészi felfogására és koncepciójára.

Hangsúlyozza a másodfokú bíróság azt is, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága alapján szinte korlátlan védelemben részesülnek a közszereplő közéleti megnyilvánulásaival szemben megfogalmazott mind kedvező, mind kedvezőtlen, esetleg túlzó álláspontok is, függetlenül igazságtartalmuktól. A kérdéses közlésekkel az alperesek a felperessel szemben rendkívül erőteljes

szóhasználatával éltek, de egyet nem értésüket a művészeti életben felvállalt provokatívnak minősíthető megnyilvánulásával szemben fejezték ki.

Ugyanilyen alapon a megengedhető véleménynyilvánítás körébe tartozónak ítélte a másodfokú bíróság a II. rendű alperesnek azon közlését, mellyel a felperest a keresztény és nemzetellenes gondolatvilág szimbólumának nevezte.

Ezekben az esetekben a másodfokú bíróság a sérelmezett kifejezéseket eltérően ítélte meg, ezért e körben az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

Ugyanakkor a II. rendű alperes említett közlésének másik része, melyben a felperest egyben a mocskok és szemét szimbólumának is titulálta, jogsértő jelleget tulajdonított. Egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban, hogy a közlés ezen része igen súlyosan sértő megállapítás a felperes személyére nézve. Lényegében annak adott hangot, hogy a felperes egy személyben jelképe egy teljesen elfogadhatatlan életvitelnek és szakmai álláspontnak. Szóhasználatával a II. rendű alperes tartalmilag egyértelműen olyan bántó megfogalmazást alkalmazott, amely túllépte az emberi érintkezés során megengedhető kereteket.

A másodfokú bíróság ezért ebben a tekintetben helybenhagyta az elsőfokú bíróság határozatát a jogsértés megállapítása vonatkozásában.

A felülbírált és megállapított jogsértések tekintetében az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazta az eltiltás és elégtételadás objektív jogkövetkezményeit a Ptk. 84. § (1) bekezdésének b) és c) pontjai szerint.

A másodfokú bíróság bár az elsőfokú bíróság által megállapított jogsértések közül többet nem ítélte alaposnak, ugyanakkor a jogsértések megállapítása körében helybenhagyott ítéletész rész is indokolta a nem vagyoni kártérítés alkalmazását az I. és II. rendű alperesekkel szemben. A másodfokú bíróság nem látott okot a nem vagyoni kártérítés összegének leszállítására sem, tekintettel arra, hogy az a személyiségi jogi perekben alkalmazott nem vagyoni kártérítési összegek minimumához közelített. Másrészt a nem vagyoni kártérítés összege nem a megállapított jogsértések számához igazodik, hanem elsősorban a jogsértő közlés tartalma alapján lehet megállapítani annak mértékét. E tekintetben úgy foglalt állást, hogy a jogerősen megállapított jogsértések tartalmilag is olyanok, amelyek megfogalmazásuknál fogva is köztudomású tényként elfogadva bizonyosan olyan lelki megrázkódtatást eredményeztek a felperes személyiségének közvetlen támadásával, amely miatt a nem vagyoni kártérítés által nyújtandó kompenzáció indokolt volt.

A felülbírálat eredményeként - figyelemmel a nem vagyoni kártérítés alkalmazására is - a másodfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a pernyertesség-pervesztesség aránya között jelentős különbség nem mutatkozik, ezért a Pp. 239. §-ának utaló szabálya és a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján úgy határozott, hogy a felek az első- és másodfokú költségeiket maguk viseljék.

Kötelesek viselni a felek azonos mértékben a le nem rótt kereseti és fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint.

Budapest, 2013. február 28.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.

a tanács elnöke

. Kisbán Tamás s.k.. Hercsik Zita s.k.
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelélül:
tisztviselő